

RAAP-NOTITIE 1049

Plangebied Aekingaweg 3 te Aekinga

Gemeente Ooststellingwerf

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Fam. J. Hofsteenge

Titel: Plangebied Aekingaweg 3 te Aekinga, gemeente Ooststellingwerf; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: februari 2005

Auteur: *drs. T.A. van den Bergh*

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2005\00AA\N01049-00AA.doc

Projectcode: 00AA

Projectleider: drs. T.A. van den Bergh

Projectmedewerker: D. van den Berg

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: niet van toepassing

Autorisatie: drs. T.J. ten Anscher

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2005

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: Fam. J. Hofsteenge
- *aanleiding onderzoek*: bouw tiental recreatieblokhutten
- *datum uitvoering veldwerk*: 18-02-2005

Locatiegegevens

- *plangebied*: het plangebied ligt ten oosten van de Aekingaweg en ten noorden van de Zandweg.
- *kadastrale gegevens*: gemeente Makkinga, sectie I, perceel 420 en 852
- *plaats*: Aekinga
- *gemeente*: Ooststellingwerf
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 11H
- *plangebied in gebruik als*: erf en tuin
- *oppervlakte plangebied*: 1,3 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 218.200/552.150

Onderzoeksvragen

Zijn er aanwijzingen aanwezig voor (grotere) archeologische nederzettingen?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: volgens de FAMKE (Provincie Fryslân, 2002) geldt voor de periode Steentijd t/m Vroege Bronstijd een hoge archeologische verwachting en voor de periode Midden Bronstijd t/m Vroege Middeleeuwen geldt voor het noordelijk deel van het van het plangebied

een lage archeologische verwachting, voor het overige gedeelte van het plangebied is de archeologische verwachting onbepaald.

- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem)*
 - in plangebied: geen
 - in de directe nabijheid (< 300 m): geen

Bodemkundige gegevens

- *bodem volgens bodemkaart*: hoge zwarte enkeerdgronden met lemig fijn zand (Stiboka, 1971: code zEZ23) en laarpodzolgronden met leemarm en zwak lemig fijn zand (Stiboka, 1971: code cHn21).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: min of meer regelmatige verdeling over het plangebied
- *gebruikt boormateriaal*: gutsboor 2 cm
- *totaal aantal boringen*: 18
- *minimaal geboorde diepte*: 0,5 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte*: 1,5 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogene-tisch)*: hieronder wordt de laagopeenvolging in het plangebied van boven naar beneden beschreven. De toplaag bestaat uit een bouwvoor/verstoorde laag: (donker)bruingrijs, siltig en humeus matig fijn zand. De dikte varieert van 0,25 m tot 1,3 m. Hieronder bevindt zich in de boringen 1, 2, 3, 7, 8, 16 en 18 een esdek: donkerbruingrijs, matig humeus en zwak siltig zand met een dikte van 0,1 tot 0,5 m. In dit esdek bevindt zich af en toe een spikkel houtskool en de onderste 5 cm ervan is enigszins vlekkelig, hetgeen duidt op een verploegd of ontgonnen voormalig maaiveld. Esdekken zijn met pluggen opgehoogde akkers. Een plaatsnaam waar het woord 'inge' in voorkomt (Aekinga), duidt op een jongere ontginning (dochternederzetting) van een oudere kernnederzetting (Brouwer, 1989). Omdat het hier om een laat-middeleeuwse ontginningsnederzetting gaat, zijn er geen voorgangers van deze nederzetting onder dit esdek te verwachten. Onder dit esdek en in de overige boringen onder de bouwvoor/ verstoorde laag bevindt zich dekzand: (licht)geel(grijs), zwak tot matig siltig zand. In slechts 1 boring (boring 9) is hierin lichte bodemvorming aangetroffen. In de directe nabijheid (boringen 17 en 18) ontbreekt bodemvorming.
- *Archeologische indicatoren in boringen*: houtskoolspikkels in esdek.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

In de boringen 1, 2, 3, 7, 8, 16 en 18 is op het dekzand een esdek aangetroffen. Esdekken zijn met plaggen opgehoogde akkers. Een plaatsnaam waar het woord 'inge' in voorkomt (Aekinga), duidt op een jongere ontginning (dochternederzetting) van een oudere kernnederzetting (Brouwer, 1989). Omdat het hier om een laat-middeleeuwse ontginningsnederzetting gaat, zijn er geen voorgangers van deze nederzetting onder dit esdek te verwachten. In de overige boringen is waargenomen dat de bodem is verstoord tot in het dekzand. Met uitzondering van de houtskoolspikkels in het esdek zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.

Aanbevelingen

De resultaten van het booronderzoek rechtvaardigen een archeologisch vervolgonderzoek niet. De geplande werkzaamheden kunnen vanuit archeologisch oogpunt zonder beperkingen worden uitgevoerd.

- *contactpersoon overheid*: dr. G.J. de Langen (provinciaal archeoloog Fryslân, tel. 058 – 2925487).
- *contactpersoon RAAP*: drs. T.A. van den Bergh (RAAP, tel. 0512 – 589140).

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Brouwer, K., 1989.** *Brink en streek. Cultuurlandschapsvormenaan de westzijde van het Drents Plateau*. Krips Repro, Meppel.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989.** *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Provincie Fryslân, 2002.** *Cultuurhistorische Kaart Fryslân. Digitale informatie over cultuurhistorie: aardkunde, archeologie (FAMKE), historische geografie, bouwhistorie*. Cd-rom, versie 1.0. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Stiboka, 1971.** *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 11 Oost Heerenveen*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001.** *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1991.** *Grote Provincie Atlas Friesland, schaal 1: 25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

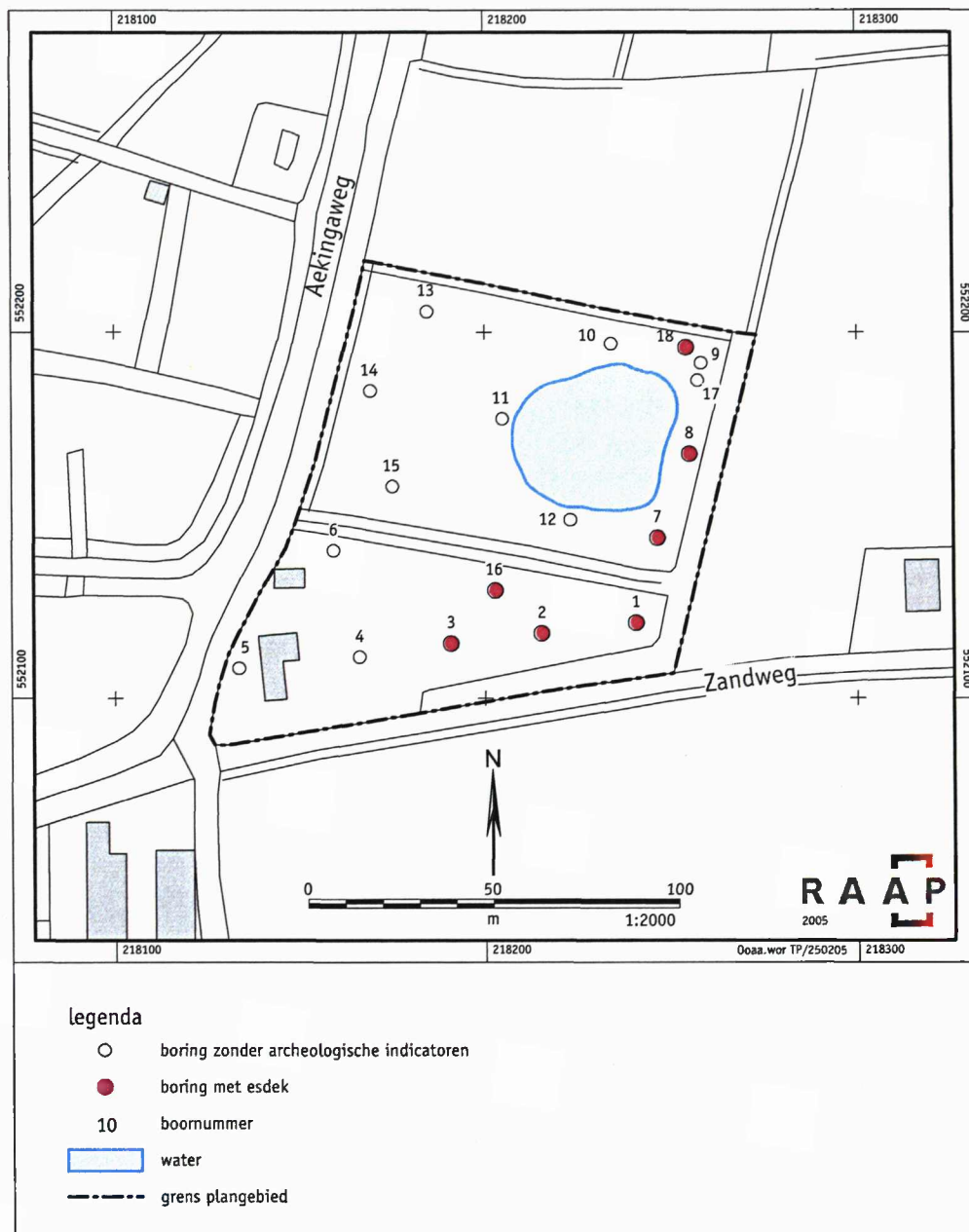
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten onderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten onderzoek.